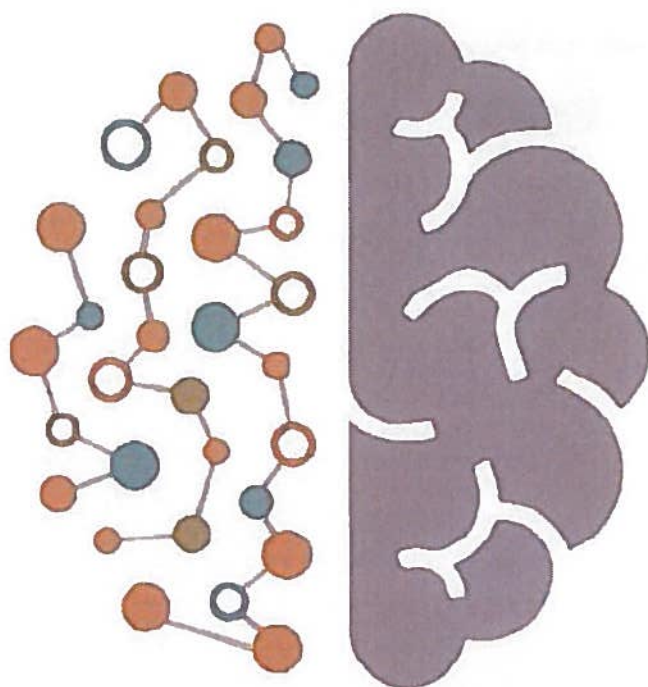

LIMC

LAND INFORMATION MANOEUVRE CENTRE

Weekly Update Desinformatie

16 juni 2020

Inhoud

1. Inleiding
2. Informatiebehoefte
3. Vier heersende narratieven
 - 5G
 - [REDACTED]
 - RUS vs EU
 - Virus
4. Bibliografie
5. Bijlagen

Inleiding

In deze eerste rapportage beschouwen we de vier heersende narratieven op het gebied van des- en misinformatie in relatie tot COVID-19 en de wijze waarop zij mogelijk impact hebben op onze samenleving.

De vier narratieven die in dit document beschouwd worden, zijn als 'heersend' bestempeld omdat zij regelmatig en prominent in verschillende media aandacht genieten. Een met kwantitatieve data ondersteunde bevestiging van deze inventarisatie is met de huidige juridische beperkingen van het LIMC nog niet mogelijk.

Om inzicht te krijgen in de actoren en factoren die een drijvende rol spelen in de dynamiek tussen samenleving en des- en misinformatie is een drietal analysetechnieken gebruikt. In deze inleiding introduceren we kort deze drie technieken. Voor een uitgebreide uitleg en de volledige uitwerking ervan verwijzen wij u naar de verschillende bijlagen bij deze update.

Voor alle assessments in dit document geldt dat zij zijn gebaseerd op literatuuronderzoek en openbare, traditionele media die geraadpleegd zijn volgens vigerende juridische kaders. Een verdiepingsslag om onze assessments aan te scherpen, kan pas plaats vinden wanneer verder onderzoek middels een mandaat mogelijk wordt gemaakt.

De Heersende narratieven

De narratieven in dit document worden ontleend aan de hand van het SCAME (*Source, Content, Audience, Media, Effectiveness*) model. Dit model kan gebruikt worden om in te schatten welke mogelijke impact een bericht kan hebben op basis van een analyse van de bron, de inhoud van het bericht, de groep voor wie het bericht ogenschijnlijk is bestemd en het medium dat het bericht verspreidt. De mogelijke effectiviteit van het bericht wordt aan de hand van deze criteria ingeschat.

Het-LIMC is zich ervan bewust dat de omschrijvingen van de narratieven in dit document aan verandering onderhevig zijn, en dat er volledig nieuwe narratieven op kunnen komen zodra zich nieuwe ontwikkelingen in de samenleving voordoen.

Analysetechnieken

Center of Gravity Analysis

Een *Center of Gravity* (COG) is een fysiek of mentaal zwaartepunt waarmee een bepaald doel bereikt moet worden. Door het analyseren van een COG kun je zijn capaciteiten (*critical capabilities*, CCs), vereisten (*critical requirements*, CRs) en kwetsbaarheden (*critical vulnerabilities*, CVs) vaststellen. Om effectief beleid te maken is het belangrijk te weten welke CRs beschermt en op welke CVs geanticipeerd moet worden

COG

CC

CR

CV

Factor Analysis

Door middel van verschillende brainstormtechnieken en literatuuronderzoek worden de factoren uit de *Center of Gravity* analyse aangevuld. Het doel van deze stap is om een zo volledig mogelijk overzicht te creëren met alle factoren die invloed hebben op de dynamiek tussen des- en misinformatie en de samenleving.

Causal Loop Diagram

Een *causal loop diagram* (CLD) geeft de relatie tussen factoren in het systeem van des- en misinformatie weer. De drijvende factoren die uit de bovengenoemde analyses naar voren komen, worden in deze techniek gewaardeerd op hun onderlinge relaties. Door te bepalen welke factoren elkaar versterken of verzwakken komen eventuele aanknopingspunten voor beleid boven water.

Leeswijzer

Na deze inleiding volgt een overzichtspagina met een samenvatting van alle heersende narratieven in *bullet points*. Daarna komen de uitwerkingen van de narratieven één voor één aan bod. De uitwerkingen kennen steeds dezelfde opbouw: het narratief in zijn geheel; het narratief uitgesplitst in het SCAME model en het narratief in relatie tot mogelijk handelingsperspectief. Daarna volgt onze bibliografie. Tot slot zijn alle analysetechnieken en de volledige uitwerking hiervan opgenomen in de bijlagen.

Overzicht

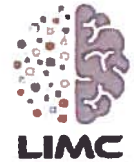
Narratief 5G:

- Verband 5G en coronavirus
- 5G gevaarlijker dan virus
- Staat vindt economie belangrijker dan gezondheid

Zendmastbranden

- September 2019 (2)
- Week 4: 20 sept - 6 sep (1)
- Week 15: 6 sep - 17 sep (2)
- Week 16: 17 sep - 24 sep (1)
- Week 17: 24 sep - 30 sep (1)
- Week 18: 30 sep - 6 okt (1)
- Week 19: 6 okt - 13 okt (1)
- Week 20: 13 okt - 20 okt (1)
- Week 21: 20 okt - 27 okt (1)
- Week 22: 27 okt - 3 nov (1)
- Week 23: 3 nov - 10 nov (1)
- Week 24: 10 nov - 17 nov (1)
- Week 25: 17 nov - 24 nov (1)
- Week 26: 24 nov - 1 dec (1)
- Week 27: 1 dec - 8 dec (1)
- Week 28: 8 dec - 15 dec (1)
- Week 29: 15 dec - 22 dec (1)
- Week 30: 22 dec - 29 dec (1)
- Week 31: 29 dec - 5 jan (1)
- Week 32: 5 jan - 12 jan (1)
- Week 33: 12 jan - 19 jan (1)
- Week 34: 19 jan - 26 jan (1)
- Week 35: 26 jan - 2 feb (1)
- Week 36: 2 feb - 9 feb (1)
- Week 37: 9 feb - 16 feb (1)
- Week 38: 16 feb - 23 feb (1)
- Week 39: 23 feb - 1 mar (1)
- Week 40: 1 mar - 8 mar (1)
- Week 41: 8 mar - 15 mar (1)
- Week 42: 15 mar - 22 mar (1)
- Week 43: 22 mar - 29 mar (1)
- Week 44: 29 mar - 5 apr (1)
- Week 45: 5 apr - 12 apr (1)
- Week 46: 12 apr - 19 apr (1)
- Week 47: 19 apr - 26 apr (1)
- Week 48: 26 apr - 3 mei (1)
- Week 49: 3 mei - 10 mei (1)
- Week 50: 10 mei - 17 mei (1)
- Week 51: 17 mei - 24 mei (1)
- Week 52: 24 mei - 31 mei (1)
- Week 53: 31 mei - 7 jun (1)
- Week 54: 7 jun - 14 jun (1)
- Week 55: 14 jun - 21 jun (1)
- Week 56: 21 jun - 28 jun (1)
- Week 57: 28 jun - 5 jul (1)
- Week 58: 5 jul - 12 jul (1)
- Week 59: 12 jul - 19 jul (1)
- Week 60: 19 jul - 26 jul (1)
- Week 61: 26 jul - 2 aug (1)
- Week 62: 2 aug - 9 aug (1)
- Week 63: 9 aug - 16 aug (1)
- Week 64: 16 aug - 23 aug (1)
- Week 65: 23 aug - 30 aug (1)
- Week 66: 30 aug - 6 sep (1)
- Week 67: 6 sep - 13 sep (1)
- Week 68: 13 sep - 20 sep (1)
- Week 69: 20 sep - 27 sep (1)
- Week 70: 27 sep - 4 okt (1)
- Week 71: 4 okt - 11 okt (1)
- Week 72: 11 okt - 18 okt (1)
- Week 73: 18 okt - 25 okt (1)
- Week 74: 25 okt - 1 nov (1)
- Week 75: 1 nov - 8 nov (1)
- Week 76: 8 nov - 15 nov (1)
- Week 77: 15 nov - 22 nov (1)
- Week 78: 22 nov - 29 nov (1)
- Week 79: 29 nov - 6 dec (1)
- Week 80: 6 dec - 13 dec (1)
- Week 81: 13 dec - 20 dec (1)
- Week 82: 20 dec - 27 dec (1)
- Week 83: 27 dec - 3 jan (1)
- Week 84: 3 jan - 10 jan (1)
- Week 85: 10 jan - 17 jan (1)
- Week 86: 17 jan - 24 jan (1)
- Week 87: 24 jan - 31 jan (1)
- Week 88: 31 jan - 7 feb (1)
- Week 89: 7 feb - 14 feb (1)
- Week 90: 14 feb - 21 feb (1)
- Week 91: 21 feb - 28 feb (1)
- Week 92: 28 feb - 6 mar (1)
- Week 93: 6 mar - 13 mar (1)
- Week 94: 13 mar - 20 mar (1)
- Week 95: 20 mar - 27 mar (1)
- Week 96: 27 mar - 3 apr (1)
- Week 97: 3 apr - 10 apr (1)
- Week 98: 10 apr - 17 apr (1)
- Week 99: 17 apr - 24 apr (1)
- Week 100: 24 apr - 1 mei (1)
- Week 101: 1 mei - 8 mei (1)
- Week 102: 8 mei - 15 mei (1)
- Week 103: 15 mei - 22 mei (1)
- Week 104: 22 mei - 29 mei (1)
- Week 105: 29 mei - 5 jun (1)
- Week 106: 5 jun - 12 jun (1)
- Week 107: 12 jun - 19 jun (1)
- Week 108: 19 jun - 26 jun (1)
- Week 109: 26 jun - 3 jul (1)
- Week 110: 3 jul - 10 jul (1)
- Week 111: 10 jul - 17 jul (1)
- Week 112: 17 jul - 24 jul (1)
- Week 113: 24 jul - 31 jul (1)
- Week 114: 31 jul - 7 aug (1)
- Week 115: 7 aug - 14 aug (1)
- Week 116: 14 aug - 21 aug (1)
- Week 117: 21 aug - 28 aug (1)
- Week 118: 28 aug - 4 sep (1)
- Week 119: 4 sep - 11 sep (1)
- Week 120: 11 sep - 18 sep (1)
- Week 121: 18 sep - 25 sep (1)
- Week 122: 25 sep - 2 oct (1)
- Week 123: 2 oct - 9 oct (1)
- Week 124: 9 oct - 16 oct (1)
- Week 125: 16 oct - 23 oct (1)
- Week 126: 23 oct - 30 oct (1)
- Week 127: 30 oct - 6 nov (1)
- Week 128: 6 nov - 13 nov (1)
- Week 129: 13 nov - 20 nov (1)
- Week 130: 20 nov - 27 nov (1)
- Week 131: 27 nov - 4 dec (1)
- Week 132: 4 dec - 11 dec (1)
- Week 133: 11 dec - 18 dec (1)
- Week 134: 18 dec - 25 dec (1)
- Week 135: 25 dec - 1 jan (1)
- Week 136: 1 jan - 8 jan (1)
- Week 137: 8 jan - 15 jan (1)
- Week 138: 15 jan - 22 jan (1)
- Week 139: 22 jan - 29 jan (1)
- Week 140: 29 jan - 5 feb (1)
- Week 141: 5 feb - 12 feb (1)
- Week 142: 12 feb - 19 feb (1)
- Week 143: 19 feb - 26 feb (1)
- Week 144: 26 feb - 5 mar (1)
- Week 145: 5 mar - 12 mar (1)
- Week 146: 12 mar - 19 mar (1)
- Week 147: 19 mar - 26 mar (1)
- Week 148: 26 mar - 2 apr (1)
- Week 149: 2 apr - 9 apr (1)
- Week 150: 9 apr - 16 apr (1)
- Week 151: 16 apr - 23 apr (1)
- Week 152: 23 apr - 30 apr (1)
- Week 153: 30 apr - 7 mei (1)
- Week 154: 7 mei - 14 mei (1)
- Week 155: 14 mei - 21 mei (1)
- Week 156: 21 mei - 28 mei (1)
- Week 157: 28 mei - 4 jun (1)
- Week 158: 4 jun - 11 jun (1)
- Week 159: 11 jun - 18 jun (1)
- Week 160: 18 jun - 25 jun (1)
- Week 161: 25 jun - 2 jul (1)
- Week 162: 2 jul - 9 jul (1)
- Week 163: 9 jul - 16 jul (1)
- Week 164: 16 jul - 23 jul (1)
- Week 165: 23 jul - 30 jul (1)
- Week 166: 30 jul - 6 aug (1)
- Week 167: 6 aug - 13 aug (1)
- Week 168: 13 aug - 20 aug (1)
- Week 169: 20 aug - 27 aug (1)
- Week 170: 27 aug - 3 sep (1)
- Week 171: 3 sep - 10 sep (1)
- Week 172: 10 sep - 17 sep (1)
- Week 173: 17 sep - 24 sep (1)
- Week 174: 24 sep - 1 okt (1)
- Week 175: 1 okt - 8 okt (1)
- Week 176: 8 okt - 15 okt (1)
- Week 177: 15 okt - 22 okt (1)
- Week 178: 22 okt - 29 okt (1)
- Week 179: 29 okt - 5 nov (1)
- Week 180: 5 nov - 12 nov (1)
- Week 181: 12 nov - 19 nov (1)
- Week 182: 19 nov - 26 nov (1)
- Week 183: 26 nov - 3 dec (1)
- Week 184: 3 dec - 10 dec (1)
- Week 185: 10 dec - 17 dec (1)
- Week 186: 17 dec - 24 dec (1)
- Week 187: 24 dec - 31 dec (1)
- Week 188: 31 dec - 7 jan (1)
- Week 189: 7 jan - 14 jan (1)
- Week 190: 14 jan - 21 jan (1)
- Week 191: 21 jan - 28 jan (1)
- Week 192: 28 jan - 4 feb (1)
- Week 193: 4 feb - 11 feb (1)
- Week 194: 11 feb - 18 feb (1)
- Week 195: 18 feb - 25 feb (1)
- Week 196: 25 feb - 4 mar (1)
- Week 197: 4 mar - 11 mar (1)
- Week 198: 11 mar - 18 mar (1)
- Week 199: 18 mar - 25 mar (1)
- Week 200: 25 mar - 1 apr (1)
- Week 201: 1 apr - 8 apr (1)
- Week 202: 8 apr - 15 apr (1)
- Week 203: 15 apr - 22 apr (1)
- Week 204: 22 apr - 29 apr (1)
- Week 205: 29 apr - 6 mei (1)
- Week 206: 6 mei - 13 mei (1)
- Week 207: 13 mei - 20 mei (1)
- Week 208: 20 mei - 27 mei (1)
- Week 209: 27 mei - 3 jun (1)
- Week 210: 3 jun - 10 jun (1)
- Week 211: 10 jun - 17 jun (1)
- Week 212: 17 jun - 24 jun (1)
- Week 213: 24 jun - 1 jul (1)
- Week 214: 1 jul - 8 jul (1)
- Week 215: 8 jul - 15 jul (1)
- Week 216: 15 jul - 22 jul (1)
- Week 217: 22 jul - 29 jul (1)
- Week 218: 29 jul - 5 aug (1)
- Week 219: 5 aug - 12 aug (1)
- Week 220: 12 aug - 19 aug (1)
- Week 221: 19 aug - 26 aug (1)
- Week 222: 26 aug - 2 sep (1)
- Week 223: 2 sep - 9 sep (1)
- Week 224: 9 sep - 16 sep (1)
- Week 225: 16 sep - 23 sep (1)
- Week 226: 23 sep - 30 sep (1)
- Week 227: 30 sep - 7 okt (1)
- Week 228: 7 okt - 14 okt (1)
- Week 229: 14 okt - 21 okt (1)
- Week 230: 21 okt - 28 okt (1)
- Week 231: 28 okt - 4 nov (1)
- Week 232: 4 nov - 11 nov (1)
- Week 233: 11 nov - 18 nov (1)
- Week 234: 18 nov - 25 nov (1)
- Week 235: 25 nov - 2 dec (1)
- Week 236: 2 dec - 9 dec (1)
- Week 237: 9 dec - 16 dec (1)
- Week 238: 16 dec - 23 dec (1)
- Week 239: 23 dec - 30 dec (1)
- Week 240: 30 dec - 6 jan (1)
- Week 241: 6 jan - 13 jan (1)
- Week 242: 13 jan - 20 jan (1)
- Week 243: 20 jan - 27 jan (1)
- Week 244: 27 jan - 3 feb (1)
- Week 245: 3 feb - 10 feb (1)
- Week 246: 10 feb - 17 feb (1)
- Week 247: 17 feb - 24 feb (1)
- Week 248: 24 feb - 3 mar (1)
- Week 249: 3 mar - 10 mar (1)
- Week 250: 10 mar - 17 mar (1)
- Week 251: 17 mar - 24 mar (1)
- Week 252: 24 mar - 31 mar (1)
- Week 253: 31 mar - 7 apr (1)
- Week 254: 7 apr - 14 apr (1)
- Week 255: 14 apr - 21 apr (1)
- Week 256: 21 apr - 28 apr (1)
- Week 257: 28 apr - 5 mei (1)
- Week 258: 5 mei - 12 mei (1)
- Week 259: 12 mei - 19 mei (1)
- Week 260: 19 mei - 26 mei (1)
- Week 261: 26 mei - 2 jun (1)
- Week 262: 2 jun - 9 jun (1)
- Week 263: 9 jun - 16 jun (1)
- Week 264: 16 jun - 23 jun (1)
- Week 265: 23 jun - 30 jun (1)
- Week 266: 30 jun - 7 jul (1)
- Week 267: 7 jul - 14 jul (1)
- Week 268: 14 jul - 21 jul (1)
- Week 269: 21 jul - 28 jul (1)
- Week 270: 28 jul - 4 aug (1)
- Week 271: 4 aug - 11 aug (1)
- Week 272: 11 aug - 18 aug (1)
- Week 273: 18 aug - 25 aug (1)
- Week 274: 25 aug - 1 sep (1)
- Week 275: 1 sep - 8 sep (1)
- Week 276: 8 sep - 15 sep (1)
- Week 277: 15 sep - 22 sep (1)
- Week 278: 22 sep - 29 sep (1)
- Week 279: 29 sep - 6 okt (1)
- Week 280: 6 okt - 13 okt (1)
- Week 281: 13 okt - 20 okt (1)
- Week 282: 20 okt - 27 okt (1)
- Week 283: 27 okt - 3 nov (1)
- Week 284: 3 nov - 10 nov (1)
- Week 285: 10 nov - 17 nov (1)
- Week 286: 17 nov - 24 nov (1)
- Week 287: 24 nov - 1 dec (1)
- Week 288: 1 dec - 8 dec (1)
- Week 289: 8 dec - 15 dec (1)
- Week 290: 15 dec - 22 dec (1)
- Week 291: 22 dec - 29 dec (1)
- Week 292: 29 dec - 5 jan (1)
- Week 293: 5 jan - 12 jan (1)
- Week 294: 12 jan - 19 jan (1)
- Week 295: 19 jan - 26 jan (1)
- Week 296: 26 jan - 2 feb (1)
- Week 297: 2 feb - 9 feb (1)
- Week 298: 9 feb - 16 feb (1)
- Week 299: 16 feb - 23 feb (1)
- Week 300: 23 feb - 1 mar (1)
- Week 301: 1 mar - 8 mar (1)
- Week 302: 8 mar - 15 mar (1)
- Week 303: 15 mar - 22 mar (1)
- Week 304: 22 mar - 29 mar (1)
- Week 305: 29 mar - 5 apr (1)
- Week 306: 5 apr - 12 apr (1)
- Week 307: 12 apr - 19 apr (1)
- Week 308: 19 apr - 26 apr (1)
- Week 309: 26 apr - 3 mei (1)
- Week 310: 3 mei - 10 mei (1)
- Week 311: 10 mei - 17 mei (1)
- Week 312: 17 mei - 24 mei (1)
- Week 313: 24 mei - 31 mei (1)
- Week 314: 31 mei - 7 jun (1)
- Week 315: 7 jun - 14 jun (1)
- Week 316: 14 jun - 21 jun (1)
- Week 317: 21 jun - 28 jun (1)
- Week 318: 28 jun - 5 jul (1)
- Week 319: 5 jul - 12 jul (1)
- Week 320: 12 jul - 19 jul (1)
- Week 321: 19 jul - 26 jul (1)
- Week 322: 26 jul - 2 aug (1)
- Week 323: 2 aug - 9 aug (1)
- Week 324: 9 aug - 16 aug (1)
- Week 325: 16 aug - 23 aug (1)
- Week 326: 23 aug - 30 aug (1)
- Week 327: 30 aug - 6 sep (1)
- Week 328: 6 sep - 13 sep (1)
- Week 329: 13 sep - 20 sep (1)
- Week 330: 20 sep - 27 sep (1)
- Week 331: 27 sep - 4 okt (1)
- Week 332: 4 okt - 11 okt (1)
- Week 333: 11 okt - 18 okt (1)
- Week 334: 18 okt - 25 okt (1)
- Week 335: 25 okt - 1 nov (1)
- Week 336: 1 nov - 8 nov (1)
- Week 337: 8 nov - 15 nov (1)
- Week 338: 15 nov - 22 nov (1)
- Week 339: 22 nov - 29 nov (1)
- Week 340: 29 nov - 6 dec (1)
- Week 341: 6 dec - 13 dec (1)
- Week 342: 13 dec - 20 dec (1)
- Week 343: 20 dec - 27 dec (1)
- Week 344: 27 dec - 3 jan (1)
- Week 345: 3 jan - 10 jan (1)
- Week 346: 10 jan - 17 jan (1)
- Week 347: 17 jan - 24 jan (1)
- Week 348: 24 jan - 31 jan (1)
- Week 349: 31 jan - 7 feb (1)
- Week 350: 7 feb - 14 feb (1)
- Week 351: 14 feb - 21 feb (1)
- Week 352: 21 feb - 28 feb (1)
- Week 353: 28 feb - 5 mar (1)
- Week 354: 5 mar - 12 mar (1)
- Week 355: 12 mar - 19 mar (1)
- Week 356: 19 mar - 26 mar (1)
- Week 357: 26 mar - 2 apr (1)
- Week 358: 2 apr - 9 apr (1)
- Week 359: 9 apr - 16 apr (1)
- Week 360: 16 apr - 23 apr (1)
- Week 361: 23 apr - 30 apr (1)
- Week 362: 30 apr - 7 mei (1)
- Week 363: 7 mei - 14 mei (1)
- Week 364: 14 mei - 21 mei (1)
- Week 365: 21 mei - 28 mei (1)
- Week 366: 28 mei - 4 jun (1)
- Week 367: 4 jun - 11 jun (1)
- Week 368: 11 jun - 18 jun (1)
- Week 369: 18 jun - 25 jun (1)
- Week 370: 25 jun - 2 jul (1)
- Week 371: 2 jul - 9 jul (1)
- Week 372: 9 jul - 16 jul (1)
- Week 373: 16 jul - 23 jul (1)
- Week 374: 23 jul - 30 jul (1)
- Week 375: 30 jul - 6 aug (1)
- Week 376: 6 aug - 13 aug (1)
- Week 377: 13 aug - 20 aug (1)
- Week 378: 20 aug - 27 aug (1)
- Week 379: 27 aug - 3 sep (1)
- Week 380: 3 sep - 10 sep (1)
- Week 381: 10 sep - 17 sep (1)
- Week 382: 17 sep - 24 sep (1)
- Week 383: 24 sep - 1 okt (1)
- Week 384: 1 okt - 8 okt (1)
- Week 385: 8 okt - 15 okt (1)
- Week 386: 15 okt - 22 okt (1)
- Week 387: 22 okt - 29 okt (1)
- Week 388: 29 okt - 5 nov (1)
- Week 389: 5 nov - 12 nov (1)
- Week 390: 12 nov - 19 nov (1)
- Week 391: 19 nov - 26 nov (1)
- Week 392: 26 nov - 3 dec (1)
- Week 393: 3 dec - 10 dec (1)
- Week 394: 10 dec - 17 dec (1)
- Week 395: 17 dec - 24 dec (1)
- Week 396: 24 dec - 31 dec (1)
- Week 397: 31 dec - 7 jan (1)
- Week 398: 7 jan - 14 jan (1)
- Week 399: 14 jan - 21 jan (1)
- Week 400: 21 jan - 28 jan (1)
- Week 401: 28 jan - 4 feb (1)
- Week 402: 4 feb - 11 feb (1)
- Week 403: 11 feb - 18 feb (1)
- Week 404: 18 feb - 25 feb (1)
- Week 405: 25 feb - 4 mar (1)
- Week 406: 4 mar - 11 mar (1)
- Week 407: 11 mar - 18 mar (1)
- Week 408: 18 mar - 25 mar (1)
- Week 409: 25 mar - 1 apr (1)
- Week 410: 1 apr - 8 apr (1)
- Week 411: 8 apr - 15 apr (1)
- Week 412: 15 apr - 22 apr (1)
- Week 413: 22 apr - 29 apr (1)
- Week 414: 29 apr - 6 mei (1)
- Week 415: 6 mei - 13 mei (1)
- Week 416: 13 mei - 20 mei (1)
- Week 417: 20 mei - 27 mei (1)
- Week 418: 27 mei - 3 jun (1)
- Week 419: 3 jun - 10 jun (1)
- Week 420: 10 jun - 17 jun (1)
- Week 421: 17 jun - 24 jun (1)
- Week 422: 24 jun - 1 jul (1)
- Week 423: 1 jul - 8 jul (1)
- Week 424: 8 jul - 15 jul (1)
- Week 425: 15 jul - 22 jul (1)
- Week 426: 22 jul - 29 jul (1)
- Week 427: 29 jul - 5 aug (1)
- Week 428: 5 aug - 12 aug (1)
- Week 429: 12 aug - 19 aug (1)
- Week 430: 19 aug - 26 aug (1)
- Week 431: 26 aug - 2 sep (1)
- Week 432: 2 sep - 9 sep (1)
- Week 433: 9 sep - 16 sep (1)
- Week 434: 16 sep - 23 sep (1)
- Week 435: 23 sep - 30 sep (1)
- Week 436: 30 sep - 7 okt (1)
- Week 437: 7 okt - 14 okt (1)
- Week 438: 14 okt - 21 okt (1)
- Week 439: 21 okt - 28 okt (1)
- Week 440: 28 okt - 4 nov (1)
- Week 441: 4 nov - 11 nov (1)
- Week 442: 11 nov - 18 nov (1)
- Week 443: 18 nov - 25 nov (1)
- Week 444: 25 nov - 2 dec (1)
- Week 445: 2 dec - 9 dec (1)
- Week 446: 9 dec - 16 dec (1)
- Week 447: 16 dec - 23 dec (1)
- Week 448: 23 dec - 30 dec (1)
- Week 449: 30 dec - 6 jan (1)
- Week 450: 6 jan - 13 jan (1)
- Week 451: 13 jan - 20 jan (1)
- Week 452: 20 jan - 27 jan (1)
- Week 453: 27 jan - 3 feb (1)
- Week 454: 3 feb - 10 feb (1)
- Week 455: 10 feb - 17 feb (1)
- Week 456: 17 feb - 24 feb (1)
- Week 457: 24 feb - 3 mar (1)
- Week 458: 3 mar - 10 mar (1)
- Week 459: 10 mar - 17 mar (1)
- Week 460: 17 mar - 24 mar (1)
- Week 461: 24 mar - 31 mar (1)
- Week 462: 31 mar - 7 apr (1)
- Week 463: 7 apr - 14 apr (1)
- Week 464: 14 apr - 21 apr (1)
- Week 465: 21 apr - 28 apr (1)
- Week 466: 28 apr - 5 mei (1)
- Week 467: 5 mei - 12 mei (1)
- Week 468: 12 mei - 19 mei (1)
- Week 469: 19 mei - 26 mei (1)
- Week 470: 26 mei - 2 jun (1)
- Week 471: 2 jun - 9 jun (1)
- Week 472: 9 jun - 16 jun (1)
- Week 473: 16 jun - 23 jun (1)
- Week 474: 23 jun - 30 jun (1)
- Week 475: 30 jun - 7 jul (1)
- Week 476: 7 jul - 14 jul (1)
- Week 477: 14 jul - 21 jul (1)
- Week 478: 21 jul - 28 jul (1)
- Week 479: 28 jul - 4 aug (1)
- Week 480: 4 aug - 11 aug (1)
- Week 481: 11 aug - 18 aug (1)
- Week 482: 18 aug - 25 aug (1)
- Week 483: 25 aug - 1 sep (1)
- Week 484: 1 sep - 8 sep (1)
- Week 485: 8 sep - 15 sep (1)
- Week 486: 15 sep - 22 sep (1)
- Week 487: 22 sep - 29 sep (1)
- Week 488: 29 sep - 6 okt (1)
- Week 489: 6 okt - 13 okt (1)
- Week 490: 13 okt - 20 okt (1)
- Week 491: 20 okt - 27 okt (1)
- Week 492: 27 okt - 3 nov (1)
- Week 493: 3 nov - 10 nov (1)
- Week 494: 10 nov - 17 nov (1)
- Week 495: 17 nov - 24 nov (1)
- Week 496: 24 nov - 1 dec (1)
- Week 497: 1 dec - 8 dec (1)
- Week 498: 8 dec - 15 dec (1)
- Week 499: 15 dec - 22 dec (1)
- Week 500: 22 dec - 29 dec (1)
- Week 501: 29 dec - 5 jan (1)
- Week 502: 5 jan - 12 jan (1)
- Week 503: 12 jan - 19 jan (1)
- Week 504: 19 jan - 26 jan (1)
- Week 505: 26 jan - 2 feb (1)
- Week 506: 2 feb - 9 feb (1)
- Week 507: 9 feb - 16 feb (1)
- Week 508: 16 feb - 23 feb (1)
- Week 509: 23 feb - 1 mar (1)
- Week 510: 1 mar - 8 mar (1)
- Week 511: 8 mar - 15 mar (1)
- Week 512: 15 mar - 22 mar (1)
- Week 513: 22 mar - 29 mar (1)
- Week 514: 29 mar - 5 apr (1)
- Week 515: 5 apr - 12 apr (1)
- Week 516: 12 apr - 19 apr (1)
- Week 517: 19 apr - 26 apr (1)
- Week 518: 26 apr - 3 mei (1)
- Week 519: 3 mei - 10 mei (1)
- Week 520: 10 mei - 17 mei (1)
- Week 521: 17 mei - 24 mei (1)
- Week 522: 24 mei - 31 mei (1)
- Week 523: 31 mei - 7 jun (1)
- Week 524: 7 jun - 14 jun (1)
- Week 525: 14 jun - 21 jun (1)
- Week 526: 21 jun - 28 jun (1)
- Week 527: 28 jun - 5 jul (1)
- Week 528: 5 jul - 12 jul (1)
- Week 529: 12 jul - 19 jul (1)
- Week 530: 19 jul - 26 jul (1)
- Week 531: 26 jul - 2 aug (1)
- Week 532: 2 aug - 9 aug (1)
- Week 533: 9 aug - 16 aug (1)
- Week 534: 16 aug - 23 aug (1)
- Week 535: 23 aug - 30 aug (1)
- Week 536: 30 aug - 6 sep (1)
- Week 537: 6 sep - 13 sep (1)
- Week 538: 13 sep - 20 sep (1)
- Week 539: 20 sep - 27 sep (1)
- Week 540: 27 sep - 4 okt (1)
- Week 541: 4 okt - 11 okt (1)
- Week 542: 11 okt - 18 okt (1)
- Week 543: 18 okt - 25 okt (1)
- Week 544: 25 okt - 1 nov (1)
- Week 545: 1 nov - 8 nov (1)
- Week 546: 8 nov - 15 nov (1)
- Week 547: 15 nov - 22 nov (

Informatiebehoefte

Des- en misinformatie in relatie tot COVID-19 heeft een negatief effect op onze samenleving. De NCTV en Politie worden daar in toenemende mate mee geconfronteerd. Het duiden van des- en misinformatie in relatie tot COVID-19 is essentieel om snel te kunnen bepalen of, hoe en door wie gereageerd moet worden op een bepaald narratief.

Als ondersteuning richt het LIMC zich op het interpreteren van beschikbare data en het schrijven van aanvullende *assessments*. Dit doet het LIMC aan de hand van de volgende hoofd- en deelvragen.

Hoofdvraag:

- In hoeverre beïnvloedt des- en misinformatie in relatie tot COVID-19 de Nederlandse samenleving?

Deelvragen:

- Wat zijn de heersende narratieven of thema's?
- Wat is de invloed van des- en misinformatie in relatie tot COVID-19 op het openbaar bestuur?
- Wat is de invloed van des- en misinformatie in relatie tot COVID-19 op de Nederlandse samenleving?

Na het uitvoeren van de *Center of Gravity* (COG) Analyse hebben wij een drietal COGs vastgesteld, die hun weerspiegeling vinden in de hier bovengenoemde deelvragen, namelijk: Het Narratief (het inhoudelijk verhaal van des- en misinformatie berichten), Het Openbaar Bestuur (de overheid als uitvoerende macht) en De Nationale Eenheid (het mentale karakteristiek dat de Nederlandse samenleving verbindt). De vier heersende narratieven uit de eerste deelvraag zijn in relatie tot deze COGs tegen het licht gehouden.

Het Narratief

Het Openbaar Bestuur

De Nationale Eenheid

NARRATIEF 5G:

Het 5G-narratief is sinds januari 2020 prominent in de media aanwezig. Het verhaal dat verspreid wordt is dat mensen, door 5G, vatbaarder zouden zijn voor COVID-19 door aantasting van het immuunsysteem, of dat 5G zelfs het virus zou verspreiden. De oorsprong van dit narratief is nog onduidelijk, echter het is mogelijk ontstaan in België of het Verenigd Koninkrijk en van daar uit verder is verspreid via sociale media.

In Nederland bestaan meerdere besloten Facebook-groepen waarin mensen die tegen 5G zijn zich hebben verenigd. De grootste hiervan heeft ruim 33.000 leden en is op 24 maart van dit jaar aangemaakt. Daarnaast komt de stichting 'Stop 5G NL' met enige regelmaat in het nieuws wegens het kort geding dat zij tegen de Nederlandse staat hebben aangespannen. Deze stichting draagt haar narratief ook uit op haar eigen website.

Ondanks dat dit narratief meermaals ontkracht is en het kort geding verloren is, blijven aanhangers van deze theorie overtuigd van het gevaar van 5G. Zij verwijzen hierbij veelvuldig naar (pseudo-)wetenschappers uit de hele wereld die over de gevaren van 5G schrijven. Officiële metingen geven nog altijd geen indicatie dat de straling daadwerkelijk gevaarlijk is of gezondheidsschade op zou leveren.

De stichting heeft aangegeven in hoger beroep te gaan tegen de uitspraak van het kort geding. Wat voor impact dit heeft voor het narratief is op dit moment nog onbekend.

5G narratief in SCAME

De belangrijkste elementen uit het 5G-narratief zijn terug te vinden in het SCAME model. Zij vormen richtlijnen voor het koppelen van de inhoud van het narratief aan de conclusies uit de *Center of Gravity* (COG) Analyse en het *Causal Loop Diagram* (CLD).

Door deze koppeling te maken, kunnen we een lijn ontdekken die leidt van *critical vulnerabilities* naar *critical requirements*. Met andere woorden: we kunnen voorzien welke *critical vulnerability* door des- en misinformatie aangegrepen kan worden om een specifieke *critical requirement* te ontkrachten. Een aantal van deze lijnen met betrekking tot het 5G-narratief zijn op de volgende pagina uiteengezet.

Na verder onderzoek naar deze lijnen kunnen wij op twee manieren handelingsperspectief bieden. Enerzijds kunnen wij adviseren op welke punten een lijn doorbroken kan worden om zo de kwetsbaarheden in de Nederlandse samenleving te beschermen. Anderzijds kunnen wij adviseren hoe een *critical vulnerability* van het des- of misinformatienarratief aangegrepen kan worden om het te ontkrachten.

DISCLAIMER: De effectiviteit (*Effectiveness*) van de narratieven is momenteel nog een schatting a.d.h.v. open bronnen en traditionele media, om de effectiviteit daadwerkelijk vast te stellen is verder onderzoek nodig.

Narratief 5G	
S	Anti-5G activisten in NLD en buitenland; Stichting Stop 5G NL; enkele (internationale) beroemdheden
C	5G tast het immuunsysteem aan en maakt daardoor mensen vatbaar voor COVID-19; COVID-19 wordt verspreid door 5G; in Wuhan is de 5G techniek verwijderd na uitbraak; 5G is gevaarlijker dan COVID-19; staat heeft alleen economische belangen en geeft niet om haar bevolking
A	De Nederlandse bevolking
M	Sociale media; www.stop5gnl.nl ; kort geding tegen Nederlandse staat
E	Rondom het kort geding (uitspraak 25 mei) was er veel (media) aandacht voor het narratief, ook al wordt het meestal ontkracht, zendmastbranden, verspreiding, aanhang in NLD onbekend

Handelingsperspectief 5G narratief

Deze pagina beschrijft in drie alinea's kort de lijnen die in de onderstaande tabel zijn opgenomen. In de onderste rij van de tabel is ook een handelingsperspectief opgenomen, zij het als grove richtlijn. Zodra de huidige juridische beperkingen op ons onderzoek zijn verkleind, is het mogelijk om, met actuele data, onze assessments aan te scherpen.

Lijn Openbaar Bestuur:

Het verwijt wordt gemaakt dat de overheid niet alle informatie meeneemt in haar besluit om de 5G-uitrol toe te staan, dan wel dat zij waarschuwingen van 'medici en wetenschappers' in de wind zou slaan. Doordat de overheid de informatie waarop het eigen besluitvormingsproces is gevoerd (gepercipieerd) onvoldoende naar buiten weet te brengen, bestaat er mogelijk ruimte om het overheidsnarratief in twijfel te trekken.

Lijn Nationale Eenheid:

Het 5G-narratief probeert de nationale eenheid aan te tasten door 'het volk' weg te zetten tegenover 'de staat'. De staat zou de volksgezondheid in gevaar brengen voor economische belangen. Hiermee wordt mogelijk gepoogd het vertrouwen in de democratische rechtsorde in twijfel te trekken. De reactie op het verloren kort geding van 25 mei is illustratief: de rechter zou afhankelijk zijn en partijdig.

Lijn Het Narratief:

De theorieën over 5G vallen grotendeels buiten de bandbreedte van het publieke debat. Hierdoor ontstaat een beeld van '5G-gekkies', wat verder versterkt wordt door feitelijke onjuistheden (metingen die geen gevaar vinden) en door publieke afkeur voor de zendmastbranden. Dit raakt de geloofwaardigheid van het narratief.

	Openbaar Bestuur	Nationale eenheid	Het Narratief
	(gepercipieerd) gebrek aan openheid	Aanscherpen 'wij' en 'zij' binnen samenleving	Valt buiten bandbreedte geaccepteerde debat
	Legitimiteit	Vertrouwen in de democratische rechtsorde	Geloofwaardigheid
	Openheid van informatie bevorderen	Nadruk op overheid die vóór het volk handelt	Bandbreedte debat niet laten verruimen

NARRATIEF [REDACTED]

Het [REDACTED] en anti-vaccinatie narratief beweert dat het coronavirus in laboratoria van [REDACTED] is gecreëerd en doelmatig losgelaten zou zijn. Het doel zou zijn om de hele wereldbevolking te onderwerpen aan een vaccinatieprogramma. Bij dit vaccinatieprogramma zouden microchips ingebracht worden die 'de geglobaliseerde elite' in staat stellen om de wereldbevolking te controleren.

In andere varianten wordt aangehaald dat een vaccin als doel heeft de wereldbevolking uit te dunnen (gebaseerd op uitspraken van [REDACTED] over het inperken van de overbevolking), of dat hij dit virus ontworpen zou hebben om veel geld te verdienen met de verkoop van verplichte vaccins.

De WHO en het RIVM worden genoemd als instanties die afhankelijk zouden zijn van [REDACTED]. Het argument hiervoor is dat [REDACTED] wereldwijd veel geld investeert in vaccinatieprogramma's en onderzoek.

In Italië riep een parlements lid op tot de vervolging van [REDACTED] door het Internationaal Gerechtshof wegens misdaden tegen de mensheid, wat op internet weer tot een gerucht leidde dat de Italiaanse overheid [REDACTED] zou willen arresteren.

De oorsprong van de informatie die op Nederlandstalige pagina's gedeeld wordt lijkt afkomstig uit de VS. Het gaat voornamelijk om Amerikaanse video's met Nederlandse ondertiteling. Daarnaast wordt het narratief via sociale media, alternatieve nieuwssites, beroemdheden, politici en in sommige Amerikaanse tv-programma's herhaald. Het prominente Russische nieuwsmedium *Russia Today* heeft het verhaal ook verspreid.

Hoewel het onbekend is wat de exacte aanhang en verspreiding van dit narratief is in Nederland, valt op dat er sinds 2015 een dalende trend in de vaccinatiegraad zichtbaar is. Waar dit voorheen boven de 95% lag, was dit in 2019 gedaald tot 90-92%. De huidige coronacrisis en het uitzicht op een nieuw, grootschalig vaccinatieprogramma biedt verdere voedingsbodem voor dit soort narratieven.

██████ narratief in SCAME

De belangrijkste elementen uit het ██████ narratief zijn terug te vinden in het SCAME model. Zij vormen richtlijnen voor het koppelen van de inhoud van het narratief aan de conclusies uit de *Center of Gravity (COG) Analyse* en het *Causal Loop Diagram (CLD)*.

Door deze koppeling te maken, kunnen we een lijn ontdekken die leidt van *critical vulnerabilities* naar *critical requirements*. Met andere woorden: we kunnen voorzien welke *critical vulnerability* door des- en misinformatie aangegrepen kan worden om een specifieke *critical requirement* te ontkrachten. Een aantal van deze lijnen met betrekking tot het ██████ narratief zijn op de volgende pagina uiteengezet.

Na verder onderzoek naar deze lijnen kunnen wij op twee manieren handelingsperspectief bieden. Enerzijds kunnen wij adviseren op welke punten een lijn doorbroken kan worden om zo de kwetsbaarheden in de Nederlandse samenleving te beschermen. Anderzijds kunnen wij adviseren hoe een *critical vulnerability* van het des- of misinformatienarratief aangegrepen kan worden om het te ontkrachten.

DISCLAIMER: De effectiviteit (*Effectiveness*) van de narratieven is momenteel nog een schatting a.d.h.v. open bronnen en traditionele media, om de effectiviteit daadwerkelijk vast te stellen is verder onderzoek nodig.

Narratief ██████	
S	BBC; Stichting Vaccinvrij, nuchtekt
C	Coronavirus gecreëerd in laboratorium; virus wordt gebruikt voor verplicht vaccinatieprogramma; vaccinaties bevatten microchips; WHO en RIVM afhankelijk van ██████
A	Anti vaccinatie groepen; anti-overheid groepen; anti-elite groepen en privacybeschermingsgroepen
M	Sociale media; alternatieve nieuwssites; pro-Kremlin media; Amerikaanse media; www.stichtingvaccinvrij.nl
E	Het is onbekend is wat de aanhang van deze theorie is in NLD; NLD anti-vaccin stichting onderschrijft (delen) van bovenstaande narratief

Handelingsperspectief [REDACTED] narratief

Deze pagina beschrijft in drie alinea's kort de lijnen die in de onderstaande tabel zijn opgenomen. In de onderste rij van de tabel is ook een handelingsperspectief opgenomen, zij het als grove richtlijn. Zodra de huidige juridische beperkingen op ons onderzoek zijn verkleind, is het mogelijk om met actuele data onze assessments aan te scherpen.

Lijn Openbaar Bestuur:

De geloofwaardigheid en legitimiteit van (de) overheid(sinstanties) worden in twijfel getrokken door aanhangers van dit narratief. Zij gebruiken de internationale samenwerking van wetenschappers en instituten als het RIVM om een link met [REDACTED] en de 'geglobaliseerde elite' te suggereren. Door ondermijning van het draagvlak voor COVID-maatregelen en overheidsbeleid (vaccinatieprogramma's) kan de sociaal-politieke stabiliteit aangetast worden.

Lijn Nationale Eenheid:

Het narratief speelt in op ongelijkheid door tegen een 'geglobaliseerde elite' te ageren (arm vs. rijk). Daarnaast ontstaan mogelijk spanningen tussen gevaccineerden en niet-gevaccineerden, bijvoorbeeld bij het wel/ niet toelaten van kinderen op scholen en dagverblijven. Dit raakt mogelijk de saamhorigheid en tolerantie en kan daardoor een negatief effect op sociale cohesie hebben.

Lijn Het Narratief:

Ondanks dat feitelijke onjuistheden in het narratief door media en wetenschappers herhaaldelijk blootgelegd zijn, is de vaccinatiegraad sinds 2015 afgenomen van 95% naar ca. 90-92%. Dit kan mogelijk een aanwijzing zijn dat de anti-vaccinatiecomponent van het narratief geloofwaardigheid geniet onder een deel van de bevolking. Het narratief valt echter momenteel grotendeels buiten de bandbreedte van het publieke debat, wat de geloofwaardigheid en de schaalgrootte mogelijk beperkt.

 Openbaar Bestuur	Nationale eenheid	Het Narratief
 Internationale verstrengeling	Aanscherpen 'wij' en 'zij' binnen samenleving	Feitelijke onjuistheden, valt buiten bandbreedte debat
 Geloofwaardigheid, vertrouwen in democratische rechtsorde	Saamhorigheid en tolerantie	Geloofwaardigheid, schaalgrootte
 Openheid over internationale banden	Voorlichting vaccinatiebeleid	Bandbreedte debat niet laten verruimen

NARRATIEF Rusland vs. Europese Unie

In het narratief Rusland versus Europese Unie komt naar voren dat de Russische media diverse complottheorieën voeden. Voorbeelden hiervan zijn berichten over het onder druk zetten van kleinere EU-lidstaten door de grotere lidstaten om Russische hulp te weigeren; dat het westen de impact van het COVID-19 virus overdrijft en dat NATO het COVID-19 virus gebruikt als excuus om hun steun aan de Baltische staten te beëindigen. Daarnaast stoken Russische media ook in het [REDACTED] / anti-vaccinatie narratief. Wat de Russische media daarmee o.a. proberen aan te tonen is dat Rusland de lidstaten van de EU helpt terwijl de EU/ Europese bondgenoten dat nalaten. Een van de mogelijke doelstellingen kan zijn dat Rusland probeert aan te tonen dat de EU niet in staat is om zijn eigen bevolking te beschermen.

Hoewel er relatief weinig Nederlandstalige desinformatie uit Rusland te vinden is, heeft deze desinformatie indirect wel degelijk invloed op Nederlandse belangen. Met name de internationale organisaties waar Nederland vitale belangen bij heeft worden geraakt door Russische narratief en vooral aantasting d.m.v. desinformatie van het draagvlak van de Nederlandse bevolking voor EU-lidmaatschap kan in potentie schadelijke gevolgen hebben.

RUS vs EU narratief in SCAME

De belangrijkste elementen uit het RUS vs. EU-narratief zijn terug te vinden in het SCAME model. Zij vormen richtlijnen voor het koppelen van de inhoud van het narratief aan de conclusies uit de *Center of Gravity (COG) Analyse* en het *Causal Loop Diagram (CLD)*.

Door deze koppeling te maken, kunnen we een lijn ontdekken dat leidt van *critical vulnerabilities* naar *critical requirements*. Met andere woorden: we kunnen voorzien welke *critical vulnerability* door des- en misinformatie aangegrepen kan worden om een specifieke *critical requirement* te ontkrachten. Een aantal van deze lijnen met betrekking tot het RUS vs. EU-narratief zijn op de volgende pagina uiteengezet.

Na verder onderzoek naar deze lijnen kunnen wij op twee manieren handelingsperspectief bieden. Enerzijds kunnen wij adviseren op welke punten een lijn doorbroken kan worden om zo de kwetsbaarheden in de Nederlandse samenleving te beschermen. Anderzijds kunnen wij adviseren hoe een *critical vulnerability* van het des- of misinformatienarratief aangegrepen kan worden om het te ontkrachten.

DISCLAIMER: De effectiviteit (*Effectiveness*) van de narratieven is momenteel nog een schatting a.d.h.v. open bronnen en traditionele media, om de effectiviteit daadwerkelijk vast te stellen is verder onderzoek nodig.

Narratief RUS vs. EU	
S	Rusland en pro-Kremlin media
C	Kleine EU lidstaten worden onder druk gezet om Russische hulp te weigeren, de EU is incompetent, Rusland helpt lidstaten wel terwijl EU/Europese bondgenoten dat niet doen.
A	(Oost-)Europeanen
M	Sociale media, pro-Kremlin media
E	Onbekend, In Italië mogelijk succesvolle beïnvloeding in beeldvorming Rusland vs. EU.

Handelingsperspectief RUS vs EU narratief

Deze pagina beschrijft in drie alinea's kort de lijnen die in de onderstaande tabel zijn opgenomen. In de onderste rij van de tabel is ook een handelingsperspectief opgenomen, zij het als grove richtlijn. Zodra de huidige juridische beperkingen op ons onderzoek zijn verkleind, is het mogelijk om, met actuele data, onze assessments aan te scherpen.

Lijn Openbaar Bestuur:

De Russische narratieven zetten de aanval in op de internationale rechtsorde waar Nederland deel van uitmaakt. Het draagvlak van de bevolking voor samenwerkingsverbanden als EU, NAVO en VN kan hierdoor mogelijk onder druk komen te staan. Daarnaast wordt de Nederlandse positie mogelijk schade aangedaan, omdat er een beeld geschetst kan worden waarin Nederland Zuid- en Oost-Europese landen niet wil bijstaan in de crisis.

Lijn Nationale Eenheid:

De polarisatie binnen de Nederlandse samenleving kan aangescherpt worden door het tegen elkaar opzetten van Europese landen. Hierdoor kan tolerantie tegenover minderheden (bv. arbeidsmigranten, expats of toeristen) mogelijk afnemen. Politieke polarisatie (pro-/anti-Europa, anti-regering, etc.) raakt de saamhorigheid. Hierdoor kan de sociale cohesie aangetast worden.

Lijn Het Narratief

Traditionele media en toegespitste organisaties (bv. EuvsDesinfo.eu) sporen feitelijke onjuistheden actief op en pogen deze te ontcrachten. Daarnaast verspreiden de Russische kanalen voor desinformatie weinig in de Nederlandse taal, waardoor beïnvloeding eerder via Engelstalige kanalen of vertalingen verloopt. Het niet hebben van een eigen Nederlandstalig platform beperkt mogelijk de verspreiding en daarmee de schaalgrootte en creëert afhankelijkheid van anderen.

 Openbaar Bestuur	Nationale eenheid	Het Narratief
 Internationale positie	Aanscherpen 'wij' en 'zij' binnen samenleving	Geen eigen platform
 Vertrouwen democratische rechtsorde	Saamhorigheid, tolerantie	Schaalgrootte
 Contra-desinformatie narratief	Mediageletterdheid verhogen	Reguleren platformen

NARRATIEF VIRUS

De kern van het Virus-narratief is de wetenschappelijke discussie. Normaal gesproken worden verschillende hypothesen uitvoerig getest en onderworpen aan een *peer review* voordat deze gepubliceerd worden. Echter, door de grote tijdsdruk vindt er momenteel minder kwaliteitscontrole plaats en vindt de discussie omtrent de validiteit van de hypothesen niet meer plaats achter gesloten deuren. Hierdoor ontstaat er onduidelijkheid in het publieke domein over o.a. de rol van verspreiding d.m.v. aerosolen, het nut van 1,5 meter afstand houden, wondermiddelen en de vraag of kinderen wel of niet besmettelijk zijn.

Het resultaat hiervan is dat (pseudo)wetenschappelijke onderzoeken continu resultaten publiceren die door de media worden overgenomen en voor waar worden aangenomen. Deze worden vervolgens net zo snel weerlegd door andere (pseudo)wetenschappelijke onderzoeken. Een voorbeeld is de commotie rondom uitspraken van de [REDACTED] over het wel/ niet besmettelijk zijn van kinderen.

Niet zelden gaan deze berichten in tegen het overheidsnarratief of worden er selectief elementen uitgelicht in de media. Dit geeft groeperingen de mogelijkheden om het niet naleven van overheidsmaatregelen te rechtvaardigen. Tijdens de recente '*Black Lives Matter*'-protesten (BLM) werden samenkomsten met duizenden mensen tegelijk gerechtvaardigd zonder dat hierbij onderling afstand kon worden gehouden. Dit omdat volgens sommige virologen 'aerosolen in de buitenlucht snel vervliegen' en dus de kans op besmetting klein is. Andere virologen ontkrachten dit weer.

De grens tussen wetenschappelijk debat en misinformatie is niet altijd scherp in deze, maar duidelijk zichtbaar is dat groeperingen (on)bewust aan de haal gaan met gedeeltelijke, verouderde of niet-relevante informatie om (niet-)handelen m.b.t. COVID-19 te rechtvaardigen. Daarnaast kunnen de tegenstrijdige berichten leiden tot onduidelijkheid/verwarring omtrent de waarheid

Virus narratief in SCAME

De belangrijkste elementen uit het Virus-narratief zijn terug te vinden in het SCAME model. Zij vormen richtlijnen voor het koppelen van de inhoud van het narratief aan de conclusies uit de *Center of Gravity* (COG) Analyse en het *Causal Loop Diagram* (CLD).

Door deze koppeling te maken, kunnen we een lijn ontdekken die leidt van *critical vulnerabilities* naar *critical requirements*. Met andere woorden: we kunnen voorzien welke *critical vulnerability* door des- en misinformatie aangegrepen kan worden om een specifieke *critical requirement* te ontkrachten. Een aantal van deze lijnen met betrekking tot het Virus-narratief zijn op de volgende pagina uiteengezet.

Na verder onderzoek naar deze lijnen kunnen wij op twee manieren handelingsperspectief bieden. Enerzijds kunnen wij adviseren op welke punten een lijn doorbroken kan worden om zo de kwetsbaarheden in de Nederlandse samenleving te beschermen. Anderzijds kunnen wij adviseren hoe een *critical vulnerability* van het des- of misinformatienarratief aangegrepen kan worden om het te ontkrachten.

DISCLAIMER: De effectiviteit (*Effectiveness*) van de narratieven is momenteel nog een schatting a.d.h.v. open bronnen en traditionele media, om de effectiviteit daadwerkelijk vast te stellen is verder onderzoek nodig.

Narratief Virus	
S	Wetenschappelijk debat + andere groeperingen
C	Er is veel discussie over rol aerosolen in verspreiding en het nut van 1,5m afstand. Daarnaast verhalen over 'Wondermiddelen' zoals hydroxchloroquine. Tot slot veel onduidelijkheid over hoe besmettelijk kinderen zijn.
A	Beleidsmakers en algemeen publiek
M	Media, wetenschappelijke bladen, politici
E	Heeft potentieel invloed op navolging maatregelen. Traditionele media verslaan het wetenschappelijk debat terwijl het loopt.

Handelingsperspectief Virus narratief

Op deze pagina beschrijven we in drie alinea's kort de lijnen die in de onderstaande tabel zijn opgenomen. In de onderste rij van de tabel is ook een handelingsperspectief opgenomen, zij het als grove richtlijn. Zodra de huidige juridische beperkingen op ons onderzoek zijn verkleind, is het mogelijk om, met actuele data, onze assessments aan te scherpen

Lijn Openbaar Bestuur:

Door tegenstrijdigheden, hypocrisie en gebrek aan openheid in de overheidsinformatie wordt de coherentie en de geloofwaardigheid van het beleid mogelijk aangetast. Dit maakt dat het draagvlak en de handhaafbaarheid van het COVID-beleid zou kunnen afnemen. Hierdoor groeit mogelijk de impact op nationale veiligheidsbelangen.

Lijn Nationale Eenheid:

Tegenstrijdige informatie wordt door verschillende groepen binnen de samenleving gebruikt om ongelijkheid (in maatregelen) te bestrijden/rechtvaardigen. Denk bijvoorbeeld aan ondernemers die met andere informatie komen dan het RIVM om het niet opvolgen van maatregelen te rechtvaardigen. Doordat groepen actief tegenstrijdige informatie gebruiken kunnen spanningen ontstaan tussen groepen die zich wel of niet aan maatregelen houden, wat de saamhorigheid en tolerantie mogelijk aantast en daarmee de sociale cohesie kan raken.

Lijn Het Narratief

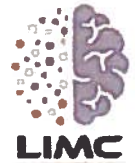
Ondanks dat er nog veel onduidelijkheid is over het virus, worden er geregeld feitelijke onjuistheden en (wetenschappelijke) (mis)informatie over het virus verspreid. Deze worden door traditionele media vaak uitgedragen. Het RIVM geniet nog altijd veel vertrouwen. Echter, een afname van vertrouwen is zichtbaar, zo komt er mogelijk meer ruimte voor alternatieve informatie over het virus.

 Openbaar Bestuur	Nationale eenheid	Het Narratief
 Tegenstrijdigheden, hypocrisie en gebrek aan openheid	Aanscherpen 'wij' en 'zij' binnen samenleving	Feitelijke onjuistheden
 Coherent beleid, adaptiviteit	Saamhorigheid, tolerantie	Geloofwaardigheid
 Eenduidigheid in communicatie door overheid	Duidelijke onderbouwing overheidsbeleid	Duidelijke communicatie over onzekerheid stand van wetenschap

Bibliografie

1. [REDACTED] 'What Is Disinformation?', Library Trends, Volume 63, Number 3, Winter 2015, pp. 401-426.
2. [REDACTED] 'The disinformation order: Disruptive communication and the decline of democratic institutions', European Journal of Communication, Vol 33(2), 2018, pp. 122-139.
3. Canadian Security Intelligence Service, 'Why said that? The Security Challenges of Modern Disinformation', 2018.
4. [REDACTED] 'Measuring the reach of "Fake News" and online disinformation in Europe, 2018.
5. [REDACTED] 'Social Media, Political Polarization, and Political Disinformation: A Review of the Scientific Literature', 2018.
6. [REDACTED] 'Disinformation and propaganda – impact on the functioning of the rule of law in the EU and its Member States', 2019.
7. [REDACTED] 'Doelwit Den Haag? Complotconstructies en systeemhaat in Nederland 2000-2014', 2016.
8. Europol, 'Catching the Virus: cybercrime, disinformation and the COVID-19 pandemic', 03-apr-2020.
9. SJP, 'Zicht op de Samenleving in Corona Tijd', 18-mei-2020.
10. [REDACTED] 'Understanding Center of Gravity and Critical Vulnerabilities'.
11. [REDACTED] 'Concept Quickscan: Nieuwe Technologieën en Politieke Desinformatie', Rathenau Instituut, 02-apr-2020.

Bibliografie

Voor het in kaart brengen van de heersende narratieven zijn tot op heden alleen open bronnen en traditionele media gebruikt:

12. <https://www.nu.nl/nucheckt>
13. <https://www.nu.nl/coronavirus> [redacted]
aerosolen-verkeerd-geïnterpreteerd.html
14. <https://www.nu.nl/nucheckt/6054369/nucheckt-uva-onderzoek-geen-bewijs-voor-coronagevaar-aerosolen.html>
15. <https://www.nu.nl/nucheckt/6051180/nucheckt-nepnieuws-over-griepvaccinatie-en-het-coronavirus.html>
16. [https://www.nu.nl/nucheckt/6046752/waarom-nederlandse-complotdenkers-\[redacted\]-de-schuld-geven-van-corona.html](https://www.nu.nl/nucheckt/6046752/waarom-nederlandse-complotdenkers-[redacted]-de-schuld-geven-van-corona.html)
17. <https://www.nu.nl/coronavirus/6044727/hoe-complottheorieen-over-5g-en-het-coronavirus-zich-verspreiden.html>
18. <https://www.disinfo.eu/coronavirus>
19. <https://debunk.eu/>
20. <https://kloptdatwel.nl>
21. <https://euvsdisinfo.eu/>
22. <https://euvsdisinfo.eu/disinfo-review/>
23. <https://euvsdisinfo.eu/vaccine-hesitancy-and-pro-kremlin-opportunism/>
24. [reuters.com/article/uk-factcheck-italian-government-has-not-called-for-\[redacted\]-arrest-idUSKBN23229K](https://reuters.com/article/uk-factcheck-italian-government-has-not-called-for-[redacted]-arrest-idUSKBN23229K)
25. www.volksgezondheidenzorg.info
26. <https://www.nu.nl/coronavirus/6044727/hoe-complottheorieen-over-5g-en-het-coronavirus-zich-verspreiden.html>
27. www.stop5gnl.nl
28. [redacted] Coronastudies in de snelkookpan, (Volkskrant, 23-05-20, blz 17-19).
29. Volkskrant, 23-05-20, blz 17-19
30. [redacted] Wat zit er achter [redacted] flirt met Rusland?, (NRC 16-04-2020)

Bijlagen

1. Omschrijving *Center of Gravity* Analyse
2. Volledige COG analyses: Het Narratief
3. Volledige COG analyses: Openbaar Bestuur
4. Volledige COG analyses: Nationale Eenheid
5. Omschrijving *Causal Loop* (CLD)
6. *Highlights* "Handelen op Des- en Misinformatie" CLD
7. Volledige CLD "Handelen op Des- en Misinformatie"

Center of Gravity Analyse

Een *Center of Gravity*-analyse (CoG) identificeert het zwaartepunt (*center of gravity*, COG), de kritieke capaciteiten (*critical capabilities*, CC), kritieke vereisten (*critical requirements*, CR) en kritieke kwetsbaarheden (*critical vulnerabilities*, CV). Een CoG-analyse legt bloot op welke CV's men effecten moet bereiken om de CR's van een actor te verstoren. Het verstoren van CR's neutraliseert CC's. Dit verzwakt de CoG.

Center of Gravity (COG): karakteristiek, capaciteit of locatie waaraan een actor zijn vrijheid van handelen, fysieke mogelijkheden of de wil om zijn doelen te bereiken, verleent.

Critical Capabilities (CC): De actie die een COG onderneemt om zijn doelstelling te realiseren.

Critical Requirements (CR): Voorwaarden en middelen die de COG nodig heeft om zijn CC's te kunnen volbrengen.

Critical Vulnerabilities (CV): Kwetsbaarheden in CR's die uitgebuit kunnen worden.

Center of Gravity Analyse

Hieronder ziet u drie voorbeelden van combinaties van CCs, CRs en CVs.

Het narratief van des- of misinformatie wordt ingezet om het narratief, dat de overheid uitbrengt, te ondermijnen. Hiervoor heeft het voldoende schaalgrootte nodig (verspreiding). Dit kan moeilijk zijn als het narratief buiten de geaccepteerde bandbreedte van het maatschappelijk debat valt.

Het openbaar bestuur waarborgt de sociaal-politieke stabiliteit. Hiervoor is een zekere mate van draagvlak en geloofwaardigheid nodig. Als het openbaar bestuur tegenstrijdige berichten verspreidt, kan des- en misinformatie worden gebruikt om de geloofwaardigheid aan te tasten.

De Nationale eenheid draagt bij aan vreedzame co-existentie in ons land. De bevolking moet daarvoor vertrouwen hebben in onze democratische rechtsorde. Wordt deze ondermijnd door 'wij' en 'zijn' scherp tegen over elkaar te zetten, dan komt de rechtsorde in gevaar.

Het Narratief		
[CC]	[CR]	[CV]
Ondermijnen overheidsnarratief	Voldoende schaalgrootte	Uitgangspositie buiten publieke debat

Openbaar Bestuur		
[CC]	[CR]	[CV]
Sociaal politieke stabiliteit	Geloofwaardigheid	Tegenstrijdige berichtgeving

Nationale Eenheid		
[CC]	[CR]	[CV]
Waarborgen vreedzame co-existentie	Democratische rechtsorde	Gepercipieerd uitsluiten van de ander

COG: Het Narratief

COG

- Het Narratief

CC

Aanzetten tot:

- Politiek maatschappelijke onrust
- Vandalisme
- Sociaal geweld
- Economische onrust
- Ondermijnen gewenste narratief

CR

- Geloofwaardigheid
- Ontvankelijke doelgroepen
- Platform
- Voldoende schaalgrootte

CV

- Afhankelijkheid sociale media
- Geen eigen platform
- Uitgangspositie valt buiten bandbreedte publieke debat
- Feitelijke onjuistheden

COG: Het Openbaar Bestuur

COG

Openbaar Bestuur

CC

Beschermen nationale veiligheidsbelangen:

- Territoriale veiligheid
- Economische stabiliteit
- Fysieke veiligheid
- Ecologische veiligheid
- Sociaal/Politieke stabiliteit
- International Rechtsorde

CR

- Geloofwaardigheid
- Legitimiteit
- Vitale Processen
- Vertrouwen in democratische rechtsorde
- Adaptiviteit
- Coherent beleid
- Boodschap komt aan bij bevolking
- Economische middelen

CV

- Gebrek aan openheid overheid
- Hypocrisie in communicatie
- Internationale positie/verstremeling
- Legenstrijdige berichtgeving
- Menselijke component vitale processen

COG: De Nationale Eenheid

COG

Nationale Eenheid

CC

- Bevordert sociale cohesie
- Waarborgt vreedzame co-existentie
- Genereert beleid

CR

- Saamhorigheid
- Gemeenschappelijke identiteit
- Gemeenschappelijke taal
- Tolerantie
- Democratische rechtsorde
- Fysieke veiligheid

CV

- Het gepercipieerde uitsluiten van 'zij'

Causal Loop Diagram

Een *causal loop diagram* (CLD) geeft de relatie weer tussen factoren in een complex systeem. Een CLD identificeert drijvende krachten van een systeem en wat daarbij hun dynamiek is. Deze factoren kunnen groeien of krimpen. Men kan aan de hand van de krimp of groei zien wat de invloed van de factor is op het systeem. 'COVID-19' is geen goede factor, 'Aantal COVID-19-besmettingen' is dat wel.

In het midden van de CLD staat de doelfactor, dit is de te beïnvloeden factor binnen het onderzoek. In het onderzoek naar desinformatie is de doel factor; de mate van handelen naar een des- of misinformatie narratief. Dit handelen kan actief of passief zijn. Voorbeelden van handelen zijn het in brand steken van 5G-zendmasten, of kinderen niet laten vaccineren. De doel factor wordt verbonden met 'normale' factoren, die de drijvende krachten in het systeem vormen.

Andere factoren binnen het CLD worden onderling verbonden omdat zij een integraal onderdeel vormen van het systeem en elkaar beïnvloeden.

Externe factoren worden controle factoren genoemd. Deze factoren beïnvloeden het systeem van buitenaf. Hun interne dynamiek wordt niet binnen de CLD beschouwd, alleen hun effect op het probleem wordt meegenomen.

Doelfactor

Normale Factor

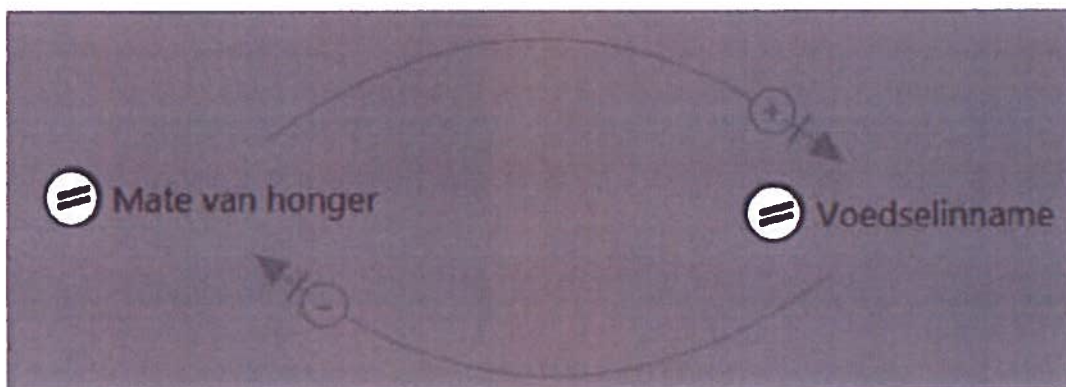

Controle Factor

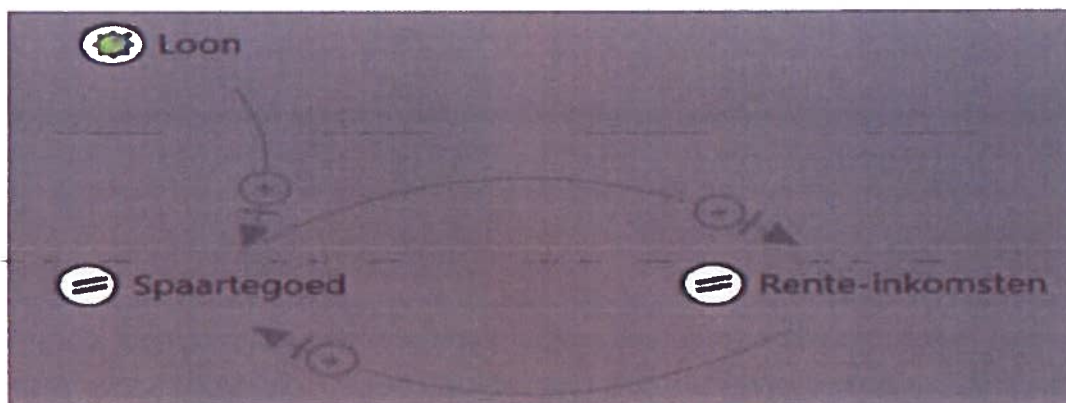

Een CLD geeft weer welke effecten plaatsvinden als factoren groeien of krimpen en welke effecten dat heeft op andere variabelen. Zo krijgt men inzicht aan welke knoppen men moet draaien om gewenste effecten te bereiken.

Een link geeft een relatie tussen factoren aan. Een link kan een versterkend effect hebben (+) of een verzwakkend effect (-). Een link kan ook vertraagd optreden (1 streepje voor een kleine vertraging, 2 streepjes voor een grote vertraging). Een serie links vanuit een factor die terugkeert naar diezelfde factor heet een *loop*. *Loops* in een CLD kunnen versterkend (R voor '*reinforcing*') of balancerend (B voor '*balancing*') zijn. Een versterkende *loop* zorgt voor doorlopende groei of krimp. Een balancerende *loop* kent een constante eindstand.

Balancerende *loop*: als iemand honger heeft, gaat hij eten. Hij stopt daarmee tot hij weer honger krijgt.

Versterkende *loop*: spaartegoed leidt tot rente-inkomsten, waardoor het spaartegoed groeit. Looninkomsten zorgen ook voor groei van spaartegoed.

De voorbeelden op de volgende pagina's zijn *highlights* uit ons CLD die de kern van het des- en misinformatie mechanisme weergeven. Aan het einde van deze bijlagen kunt u de volledige CLD raadplegen.

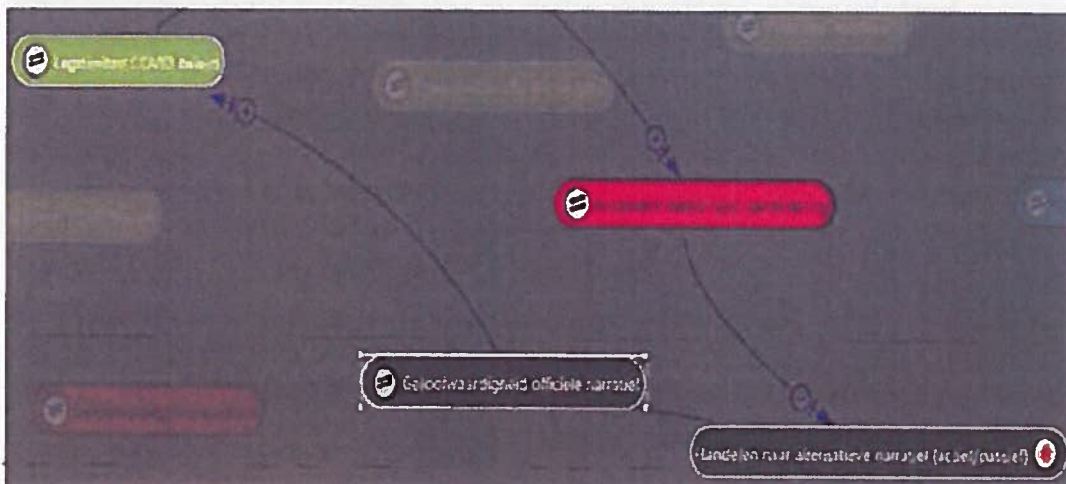

Highlights Causal Loop Diagram

Bovenstaande *loop* is de kern van de desinformatiedynamiek. Deze *loop* is versterkend:

1. Als het alternatieve narratief geloofwaardiger wordt, ondergraaft dit de geloofwaardigheid van het overheidsnarratief.
2. Dit stimuleert handelen op het alternatieve narratief.
3. Dit handelen versterkt weer de geloofwaardigheid van het alternatieve narratief.
4. Het ondergraven van het overheidsnarratief wordt hierdoor nog sterker. Etc.

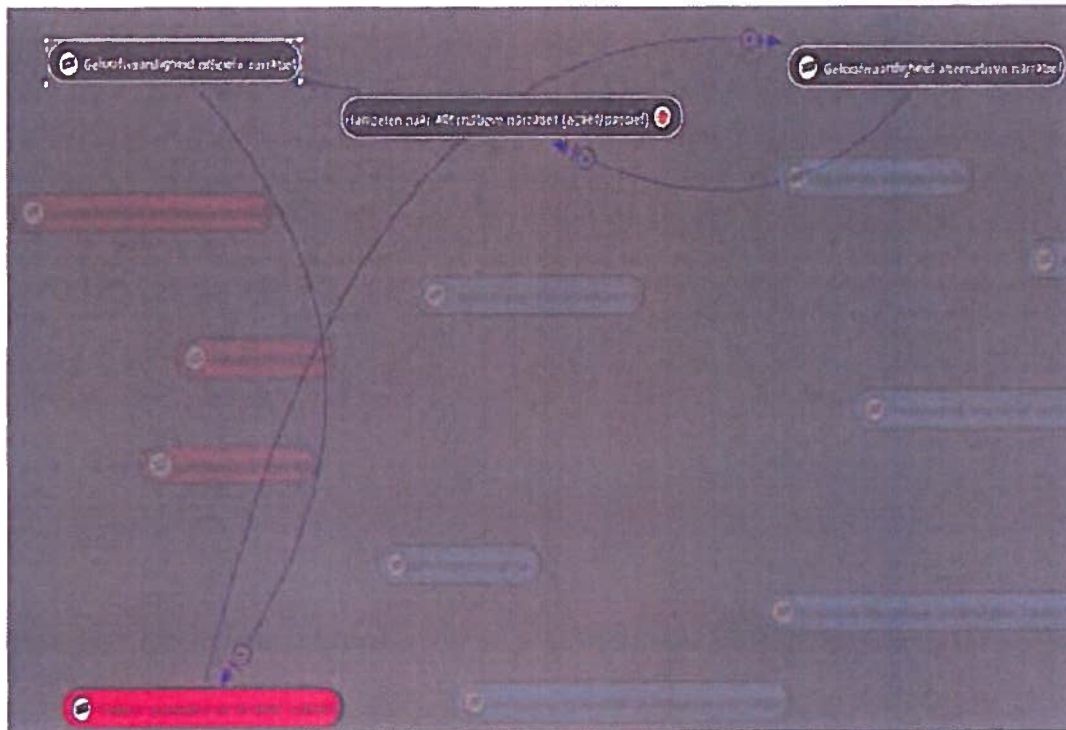

Bovenstaande *loop* geeft weer hoe handelen naar desinformatie de legitimiteit van het COVID-beleid en de geloofwaardigheid van het overheidsnarratief kan ondermijnen. De *loop* is versterkend.

1. Als er gehandeld wordt naar desinformatie, ondergraaft dat de geloofwaardigheid van het overheidsnarratief.
2. Als het narratief minder geloofwaardig is, wordt het COVID-beleid minder legitiem.
3. Dit heeft een negatief effect op de mate van acceptatie van het beleid door de samenleving.
4. Hoe minder het beleid wordt geaccepteerd, hoe meer handelen naar desinformatie wordt verwacht.

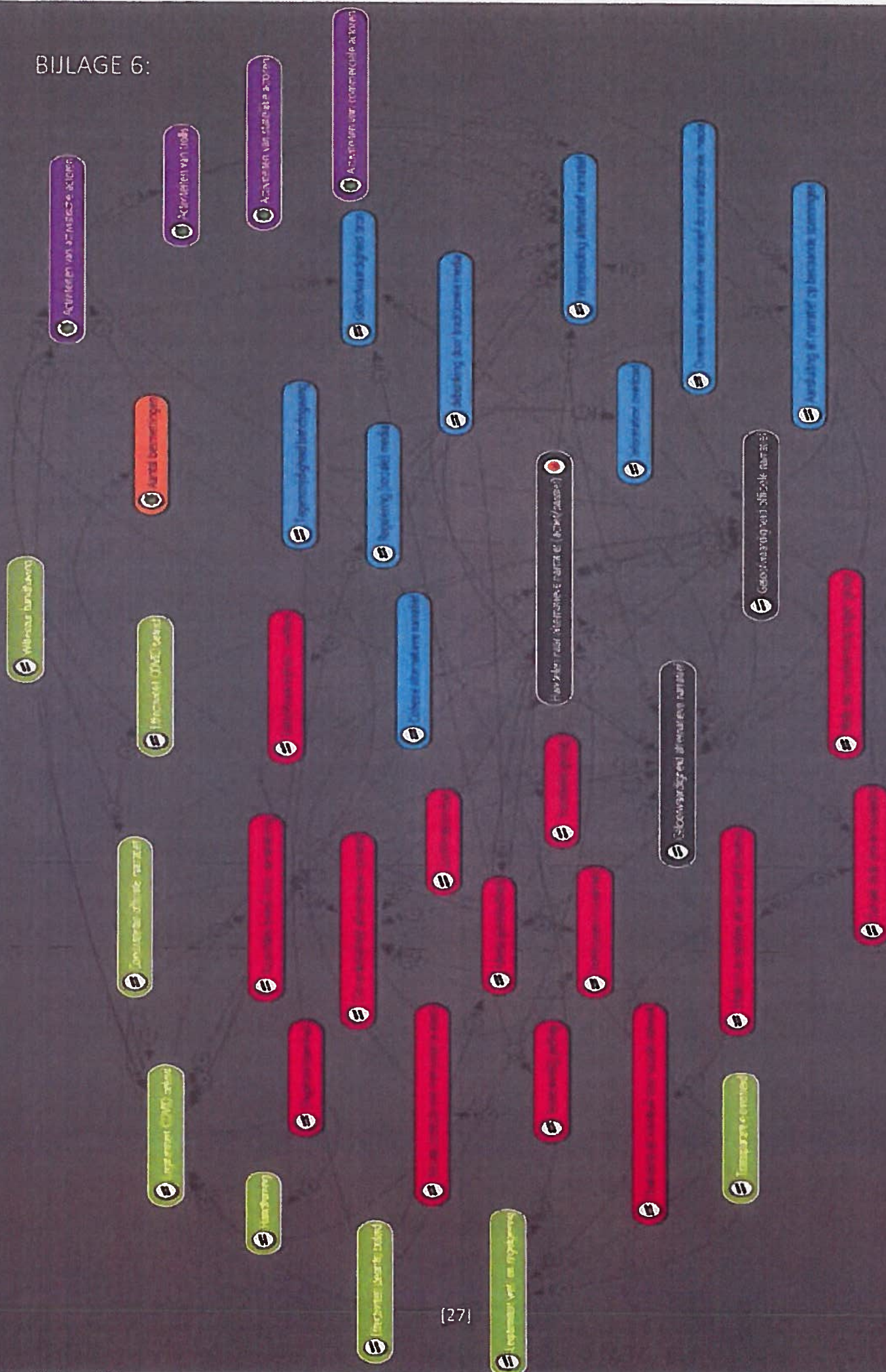
Highlights Causal Loop Diagram

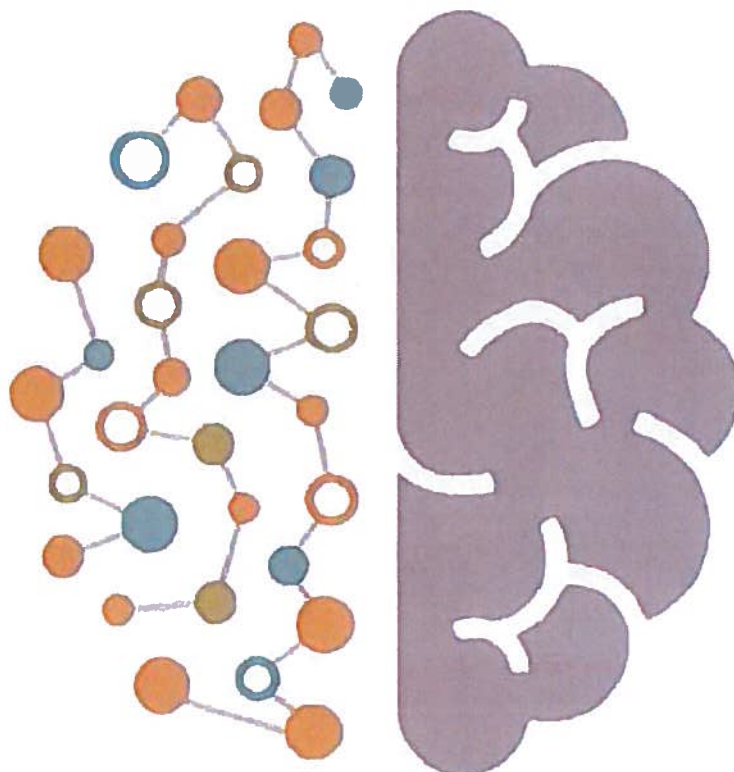

Bovenstaande loop geeft inzicht in de rol van de geaccepteerde bandbreedte van het publiek debat.

1. Als het maatschappelijk meer acceptabel wordt om alternatieve narratieven te bespreken, kan dat leiden tot een hogere geloofwaardigheid van die narratieven.
2. Een hogere geloofwaardigheid van het alternatieve narratief kan mogelijk leiden tot meer handelen naar dat narratief.
3. Als meer mensen handelen naar het alternatieve narratief, ondergraaft dit het overheidsnarratief.
4. Als het overheidsnarratief minder geloofwaardig wordt geacht, is er meer ruimte voor het bespreken van alternatieve narratieven.

BIJLAGE 6:

LIMC

LAND INFORMATION MANOEUVRE CENTRE

Einde CIP

@

CONTACT US

Lkol Tonnetkazerne
Eperweg 141
9884 HE 't Harde
Gebouw 230

limc@mindex.nl